Uusikaupunki

Esiopetuksen järjestäminen lukuvuodesta 2027–2028 alkaen

Opetus- ja kasvatuslautakunta 25.11.2026 § 68
4563/12.00.00/2026

Valmistelija: Varhaiskasvatuksen johtaja Annina Kiiveri
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Esiopetuksen normatiivinen perusta

Perusopetuslain (628/1998) 26 a §:n mukaan lapsen on vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Kunnan velvollisuutena on järjestää sen alueella asuville lapsille esiopetusta.

Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta voi järjestää perusopetuslaissa tarkoitetut palvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia ne perusopetuslaissa säädetyin edellytyksin muulta julkiselta tai yksityiseltä palveluntuottajalta. Lainsäädäntö mahdollistaa siten esiopetuksen järjestämisen joko kunnan omana toimintana tai ostopalveluna.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 5 §:n mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Esiopetukseen osallistuvalla lapsella on lisäksi oikeus varhaiskasvatukseen varhaiskasvatuslaissa säädetyllä tavalla.

Kaupunkistrategiassa edellytetään, että kasvun ja oppimisen palvelut tuotetaan järkevästi kohdennetuin voimavaroin. Myös kaupungin taloudellinen tilanne edellyttää palveluiden järjestämistä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti.

Esiopetusikäisten väestökehitys

Esiopetus järjestetään vuotta ennen oppivelvollisuuden alkua. Nykyisellä ikärakenteella esiopetusikäisten ikäluokkien kehitys näyttäytyy seuraavasti:

Uusikaupunki

Lukuvuosi	Esiopetusikäisten ikäluokka	Lasten määrä
2026-2027	2020 syntyneet	122
2027-2028	2021 syntyneet	111
2028-2029	2022 syntyneet	93
2029-2030	2023 syntyneet	107
2030-2031	2024 syntyneet	95
2031-2032	2025 syntyneet	87
2032-2033	2026 syntyneet (ennuste)	94

Väestökehityksen perusteella esiopetusikäisten lasten määrä on vähentynyt merkittävästi viime vuosina. Tulevien vuosien syntyvyysennuste on noin 90 lasta vuosittain. Kuluvan lukuvuoden esiopetusikäisten lasten ikäluokka (2020 syntyneet, 123 lasta) on viimeinen poikkeuksellisen suuri ikäluokka. Tämän jälkeen esiopetusikäisten lasten määrä laskee välittömästi 111 lapseen ja edelleen 93 lapseen lukuvuonna 2028–2029. Jatkossa ikäluokat ovat ennusteiden mukaan 87–110 lasta.

Syntyneiden lasten määrän kehitys osoittaa, että kaupungin esiopetuspalvelujen tarve on pysyvästi aiempaa pienempi. Esiopetusikäisten lasten määrän väheneminen mahdollistaa esiopetuksen järjestämisen kokonaisuudessaan kaupungin omissa esiopetusryhmissä nykyisillä henkilöstö- ja tilaresursseilla lukuvuoden 2027–2028 alkaen.

Esiopetuksen järjestämismallit

Uudenkaupungin kaupungissa esiopetusta on tähän saakka järjestetty sekä kunnallisena toimintana että hankkimalla esiopetuspalveluja yksityisiltä päiväkodeilta. Kunnallista varhaiskasvatuspalvelua on tarjottava lakisääteisesti jokaiselle kunnassa asuvalle lapselle. Sen sijaan hakeutuminen yksityisen varhaiskasvatuksen palveluihin perustuu yksilön valinnanvapauteen.

Uusikaupunki

A. **Nykytilanne 1.8.2026 (esiopetusta sekä kunnallisissa että yksityisissä päiväkodeissa)**

Yksikkö	Esioppilaat	Työntekijät
Seikowin päiväkoti	9	2
Hakametsän päiväkoti	13	2
Kalannin päiväkoti	17	3
Myllymäen päiväkoti	5	1
Wintterin päiväkoti	13	2
Päiväkoti Lokki Joonatan/ Lokalahti	10	2
Päiväkoti Pisara	13	3
Päiväkoti Satulinna	17	3
Päiväkoti Tiitiäinen	20	
Päiväkoti Tilkkutäkki	5	
Yhteensä	**122**	**18**

B. **Järjestämismalli 1.8.2027, mikäli esiopetusta järjestetään sekä kunnallisissa että yksityisissä päiväkodeissa**

Yksikkö	Esioppilaat	Työntekijät
Seikowin päiväkoti	10	2
Hakametsän päiväkoti	11	2
Kalannin päiväkoti	18	3
Myllymäen päiväkoti	10	2
Wintterin päiväkoti	12	2
Päiväkoti Lokki Joonatan/ Lokalahti	6	1
Päiväkoti Pisara	16	3
Päiväkoti Satulinna	10	2
Päiväkoti Tiitiäinen	12	
Päiväkoti Tilkkutäkki	6	
Yhteensä	**111**	**17**

Uusikaupunki

C. **Järjestämismalli 1.8.2027, mikäli esiopetusta järjestetään vain kunnallisissa päiväkodeissa**

Yksikkö	Esioppilaat	Työntekijät
Seikowin päiväkoti	11	2
Hakametsän päiväkoti	13	2
Kalannin päiväkoti	21	3
Myllymäen päiväkoti	10	2
Wintterin päiväkoti	20	3
Päiväkoti Lokki Joonatan/ Lokalahti	6	1
Päiväkoti Pisara	16	2 (eo +muut)*
Päiväkoti Satulinna	14	2
Yhteensä	**111**	**17**

*Pienennetty ryhmä, erityismitoitus

Esiopetusryhmien koot on laskettu esiopetusikäisten (arvio lukuvuodelle 2027–2028) lasten määrän mukaisesti, eli mahdolliset 0-5-vuotiaiden lasten määrän muutokset huomioidaan erikseen. Mikäli jatkossa huoltajat valitsevat enemmän kunnallisen varhaiskasvatuksen palveluita tai yksityiset palveluntuottajat vähentävät oman palvelunsa laajuutta, voidaan palveluseteleistä koituva säästö kohdentaa kunnallisen palvelun järjestämiseen. Palvelusetelikustannukset ovat vuodessa yhteensä 1 147 000 € (v. 2025). Oletettavaa kuitenkin on, että yksityisten palvelutuottajien korkea asiakastyytyväisyys luo jatkossakin kysyntää yksityiseen varhaiskasvatukseen.

Vaikutusten arviointi

Taloudelliset vaikutukset

Mikäli esiopetuksen järjestäminen keskitetään kaupungin omiin yksiköihin, esiopetuksen ostopalveluista ja esiopetusta täydentävästä varhaiskasvatuksen palvelusetelistä aiheutuvat kustannukset poistuvat. Palvelu voidaan järjestää nykyisellä henkilöstö- ja tilaresurssilla, jolloin kaupungin käyttämät resurssit kohdistuvat tehokkaammin omaan palvelutuotantoon.

Kaupungin alueella toimivissa yksityisissä päiväkodeissa on tällä hetkellä yhteensä 18 vuonna 2021 syntynyttä, eli lukuvuonna 2027–2028 esiopetusikäistä lasta. Esiopetuksen ostopalvelun kustannus on ollut noin 800 euroa kuukaudessa esioppilasta kohden, ja

korvausta maksetaan 9,5 kuukauden ajalta lukuvuodessa. Lisäksi esiopetusikäisellä lapsella on oikeus osallistua täydentävään varhaiskasvatukseen, josta maksetaan 491 euroa kuukaudessa esioppilasta kohden. Täydentävään varhaiskasvatukseen osallistuminen on huoltajan valinta. Pääsääntöisesti esioppilaat osallistuvat myös täydentävään varhaiskasvatukseen.

Nykyisellä lapsimäärällä esiopetuksen ostopalveluiden vuosikustannus olisi noin 136 000 euroa. Koska kaikki esiopetusikäiset lapset voidaan sijoittaa kaupungin omiin esiopetusryhmiin nykyisellä henkilöstö- ja tilaresurssilla, mutta lisäävän ruoka- ja materiaalikustannuksia, voidaan ostopalveluista luopumisen arvioida vähentävän kaupungin esiopetuksen ostopalvelusta aiheutuvia kustannuksia noin 126 000 euroa vuodessa. Lisäksi vähenevät täydentävän varhaiskasvatuksen palvelusetelikustannukset siihen osallistuvien lasten määrän mukaan noin 84 000 euroa vuodessa 18:aa esioppilasta kohden, mikäli kaikki olisivat osallistuneet esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen. Lapset mahtuvat olemassa oleviin ryhmiin myös täydentävän varhaiskasvatuksen osalta. Yhteensä kustannusten ennakoidaan siis vähenevän 210 000 euroa vuodessa.

Säästöjen lopullinen vuosittainen määrä riippuu esiopetusikäisten lasten todellisesta määrästä. Säästöt kohdentuvat nimenomaan esiopetuspalveluiden vuosikustannuksiin (ostopalvelu + täydentävän varhaiskasvatuksen palveluseteli). Mikäli esiopetuspaikkojen vähenemisen myötä yksityiset toimijat tarjoavat enemmän alle esiopetusikäisten lasten varhaiskasvatuspaikkoja ja niihin haetaan sekä myönnetään palveluseteleitä, syntyy kustannuksia, jotka luonnollisesti vähentävät säästöjä. Tällöin kustannukset kuitenkin kohdentuvat todellisen tarpeen perusteella ja ovat siten tarkoituksenmukaisia.

Vaikutukset palvelujen järjestämiseen

Kaupunki täyttää edelleen perusopetuslain mukaisen velvollisuutensa järjestää esiopetusta. Muutos koskee palvelun järjestämistapaa, ei palvelun saatavuutta tai lakisääteistä sisältöä. Toiminnan keskittäminen vähentää palvelujärjestelmän joustavuutta tilanteessa, jossa esiopetusikäisten lasten määrä tulevaisuudessa kasvaisi ennakoitua enemmän. Arvion mukaan palvelu pystyttäisiin silti järjestämään nykyisellä esiopetusryhmien määrällä, mutta ryhmäkokoja ja siten myös henkilöstömäärää kasvatettaisiin.

Uusikaupunki

Vaikutukset lapsiin

Kaikille lapsille turvataan edelleen perusopetuslain mukainen maksuton esiopetus.

Esiopetuksen pedagoginen sisältö, tavoitteet, oppimisen tuki sekä henkilöstön kelpoisuusvaatimukset määräytyvät saman lainsäädännön mukaisesti riippumatta siitä, järjestetäänkö toiminta kunnallisena vai yksityisenä palveluna. Muutoksella ei siten arvioida olevan kielteisiä vaikutuksia lasten oikeuteen saada laadukasta esiopetusta.

Vaikutusten arvioinnin yhteydessä on tunnistettu riski ylimääräisten nivelvaiheiden aiheutumisesta lapselle. Huoli ylimääräisten siirtymien aiheutumisesta mainitaan myös useimmissa yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasperheille teetettyyn kyselyyn saapuneissa huoltajien vastauksissa. Ylimääräisten nivelvaiheiden aiheutuminen pyritään välttämään käytettävissä olevin keinoin. Mahdollisuuksia riskin välttämiseksi on tässä vaiheessa arvioitu kartoittamalla lukuvuonna 2027–2028 esiopetusikäisten lasten sijoittumista kunnallisiin varhaiskasvatusyksiköihin osoitetietojen perusteella.

On huomioitava, että huoltajien toive esiopetuspaikasta ei kuitenkaan välttämättä ole sama, kuin osoitteen perusteella arvioidaan. Joka tapauksessa kunnallisista varhaiskasvatusyksiköistä kolmessa esiopetuksen järjestäminen toteutuu perusopetusyksikön kanssa samassa kiinteistössä (Kalanti, Wintteri, Saarnisto: päiväkoti Satulinna) ja lisäksi yhdessä rakennukset ovat aivan vierekkäin (Hakametsä). Wintterissä ja Kalannissa esi- ja alkuopetus ovat samalla oppimisalueella, jolloin esiopetusikäiset toimivat yhdessä alkuopetuksen kanssa jo esiopetusvuonna, mikä helpottaa monen lapsen koulupolun aloittamista. Niin esiopetuspaikan kuin lähikoulunkin osoittamisessa yksi tärkeä kriteeri on, että lapsen tärkeimmät kaverisuhteet säilyvät lapsen nivelvaiheissa.

Lapsimäärään ja osoitetietoihin perustuvan arvioinnin mukaan esiopetuspaikat saataisiin hyvin todennäköisesti osoitettua siten, ettei lapsille koituisi muutoksesta ylimääräistä nivelvaihetta.

Vaikutukset lapsiperheisiin

Esiopetuspalvelun saatavuus säilyy, mutta esiopetuspaikka osoitetaan jatkossa kaupungin kunnallisesta yksiköstä. Muutoksella ei siis olisi vaikutusta perheen mahdollisuuteen saada palvelua.

Uusikaupunki

Osalla perheistä muutos saattaisi lisätä kuljetuksiin tai päivittäisiin siirtymiin liittyviä järjestelytarpeita, erityisesti mikäli perheessä on esioppilaan lisäksi myös muita varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia. Vaikutukset riippuvat perheen asuinpaikasta sekä valituista varhaiskasvatuspalveluista. Uudenkaupungin kaupungin varhaiskasvatusyksiköiden väliset matkat ovat kuitenkin suhteellisen lyhyitä erityisesti keskusta-alueella, minkä vuoksi palveluiden saavutettavuus olisi jatkossakin hyvä.

Liitteenä kooste huoltajien kuulemisesta.

Vaikutukset henkilöstöön

Päätöksellä ei arvioida olevan välittömiä vaikutuksia kaupungin oman henkilöstön määrään, koska esiopetus voidaan järjestää nykyisillä henkilöstöresursseilla.

Esiopetuksen keskittäminen kunnallisiin yksiköihin voi vaikuttaa tehtävien sijoittumiseen, ryhmäkokonaisuuksiin ja henkilöstön työn organisointiin. Muutokset voidaan toteuttaa osana normaalia toiminnan suunnittelua.

Vaikutukset yksityisiin palveluntuottajiin

Muutos saattaa vähentää yksityisten päiväkotien palvelukysyntää ja vaikuttaa niiden toiminnan laajuuteen. Toisaalta kaupungilla on edelleen tarvetta yksityisten päiväkotien palvelutarjonnalle.

Päätös kohdistuu esiopetuksen järjestämistapaan eikä estä yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaa kaupungin alueella.

Yksityisten palvelutuottajien kirjalliset lausumat ovat liitteenä.

Yhteenveto

Arvioinnin perusteella päätöksen keskeiset myönteiset vaikutukset kohdistuvat kaupungin talouteen sekä palvelujen järjestämisen tehokkuuteen kaupungin strategian mukaisesti. Esiopetuksen lakisääteinen saatavuus ja pedagoginen laatu voidaan turvata kaupungin omissa yksiköissä nykyisillä henkilöstö- ja tilaresursseilla.

Merkittävimmät mahdolliset kielteiset vaikutukset liittyvät lasten ja perheiden toimintaympäristön muuttumiseen sekä yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiin. Vaikutusten arvioidaan

Uusikaupunki

kuitenkin olevan hallittavissa huolellisella toimeenpanolla, riittävällä tiedottamisella sekä ennakoivalla yhteistyöllä huoltajien ja palveluntuottajien kanssa. Muutoksen kokonaisvaikutuksia voidaan pitää lasten edun näkökulmasta hyväksyttävinä.

Esittelijä: Opetustoimenjohtaja Arja Kitola

Päätösehdotus: Opetus- ja kasvatuslautakunta päättää, että Uudenkaupungin kaupunki järjestää esiopetuksen lukuvuodesta 2027–2028 alkaen kokonaisuudessaan kunnallisena toimintana kaupungin omissa varhaiskasvatusyksiköissä.

Keskustelun aikana Matti Ankelo antoi vastaesityksen, jota Petteri Pitkämäki kannatti. Lautakunta piti neuvottelutauon pidettyjen puheenvuorojen jälkeen. Neuvottelutauon jälkeen vastaesitystä täsmennettiin yhteisessä keskustelussa. Ankelon vastaesitys viimeisteltiin muotoon: ”Lautakunnan ei ole tarkoituksenmukaista tässä yhteydessä päättää yksittäisenä erillisenä säästötoimenpiteenä esiopetuksen järjestämisestä vain kaupungin omissa varhaiskasvatusyksiköissä tapahtuvana toimintana. Esitän, että selvitetään lautakunnan seuraavaan kokoukseen mennessä, voidaanko asiasta päättää osana laajempaa kaupungin talouden sopeutusohjelmaa. Tulevien päiväkoti - ja kouluverkkoa koskevien ratkaisujen yhteydessä tulee selvittää mahdollisuus siirtää esiopetus kouluissa annettavaksi ja mahdollisuus siirtyä joustavan alkuopetuksen (0-2 luokat) toteuttamiseen.”

Päätös: Vastaesitys hyväksyttiin yksimielisesti ja asian käsittely päätettiin siirtää opetus- ja kasvatuslautakunnan seuraavaan kokoukseen, kunnes on selvitetty, voidaanko asian päätösvalta delegoida osaksi laajempaa kaupungin talouden sopeutusohjelmaa. Jos asian päättämistä ei voi delegoida, opetus- ja kasvatuslautakunta päättää asiasta joulukuun kokouksessa.

_____